
Notat vedr.

**Udlændinge- og udrejsecentre
i Danmark**

**Bilag
Udrejsecentret
Kærshovedgård**

Maj 2017

Bodil Philip
fhv. fængselsinspektør

Arne Stevns
fhv. chefanklager

Den danske Helsinki-Komité for
Menneskerettigheder

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4
2. Institutionen Vridsløselille og udlændingecentret Ellebæk	7
3. Udrejsecentrene Sjælsmark og Kærshovedgård generelt	8
4. Sjælsmark	9
5. Beboerne på Kærshovedgård	9
6. Vurdering af forholdene på Kærshovedgård	10
6.1 Grad af frihedsberøvelse	10
6.2 Opholdets karakter	12
6.3 Sammenligning mellem Kærshovedgård og Sjælsmark	15
7. Forholdene på Kærshovedgård set i forhold til situationen på Center Sandholm for personer på tålt ophold, da ombudsmanden aflagde tilsynsbesøg i december 2014	16
8. Vurdering og anbefalinger	17
8.1. Vurderinger	17
8.2 Anbefalinger	18

Bilag

Udrejsecentret Kærshovedgård

1. Besøget på Kærshovedgård	20
2. Generelt	20
3. Beboerne	21
4. Bygninger	22
5. Modtagelsen	22
6. Adgang til omverdenen	23
7. Melde- ophold- og underretningspligt	23
7. 1 Meldepligt	
7. 2 Opholdspligt	
7. 3 Underretningspligt	
7. 4 Reaktion ved brud på melde-, opholds- og underretningspligt	
8. Afdelingerne	24
9. Forplejning	25
10. Aktiviteter	26
11. Sundhedsplejen	27
12. Fritid	28
13. Sikkerhed og orden	28
14. Personale	29

Udlændinge- og udrejsecentre i Danmark

Notat udarbejdet af Den danske Helsinki-komité for Menneskerettigheder (DHK) v/ fhv. fængselsinspektør Bodil Philip og fhv. chefanklager Arne Stevns. Fhv. fængselsinspektør Hans Henrik Brøndsted har været konsulent på projektet.

1. Indledning

Spørgsmålet om behandling af udlændinge, som asylmyndighederne har erklæret uønskede i Danmark, og som ikke rejser ud, har været genstand for stor opmærksomhed i de senere år. Der er tale om mennesker på tålt ophold¹, udviste ved dom og afviste asylansøgere, der enten nægter at rejse eller ikke kan rejse, fordi deres statsborgerskab ikke kan fastslås. I dag bor disse grupper hhv på institution Vridsløselille, Udl ndingecentret Ellebæk og udrejsecentre Sjælsmark og Kærshovedgård (Khg). Vridsløselille og Ellebæk er lukkede institutioner og modtager udlændinge, der er frihedsberøvede i hht udlændingelovens   36. Sjælsmark og Khg er åbne institutioner og modtager udlændinge med opholdspligt.

Over tid har forholdene på Vridsløselille og Khg været stærkt kritiseret.

Ombudsmanden har besøgt Vridsløselille hhv den 29.2 og 22.6 2016 og Khg den 31. 10.16. Ombudsmanden vurderede efter det seneste besøg på Vridsløselille, at forholdene var blevet så væsentligt forbedrede, at de blev anset for acceptable.

Besøget på Khg omfattede alene forholdene for afviste asylansøgere, der kan rejse, men nægter at medvirke hertil. De pågældende har således ifølge asylmyndighederne mulighed for at rejse hjem, hvis de ønsker det. De kan imidlertid ikke udsendes til hjemlandet f.eks. fordi hjemlandet ikke vil acceptere at modtage tvangsmæssigt hjemsendte personer.

Ombudsmanden konkluderede den 19. april 2017 vedr. besøget på Khg: "Asylmyndighederne har vurderet, at de afviste asylansøgere ikke risikerer forfølgelse i deres hjemland, og de har mulighed for og pligt til at rejse hjem. Det har de valgt ikke at gøre. Og det er en væsentlig årsag til, at jeg ikke har grundlag for at foretage mig yderligere"

Tilsynet omfattede ikke personer på tålt ophold, personer udvist ved dom. og udviste, der ikke kan rejse som følge af at statsborgerskabet ikke kan fastslås.

Den 16. december 2014 afgav ombudsmanden rapport på baggrund af et tilsynsbesøg i Center Sandholm om forholdene for personer på tålt ophold. Ombudsmanden konkluderede: " de

¹ Tålt ophold gives til udlændinge, som ikke kan rejse som følge af manglende mulighed for udsendelse p a risiko for dødsstraf, tortur eller anden umenneskelig eller uværdig behandling), jfr. refoulementsforbuddet i udlændingelovens   31.

samlede forhold for personer på tålt ophold i Center Sandholm – sammenholdt med det tidsubestemte aspekt – anså ombudsmanden for meget belastende og begrænsende for grundlæggende livsførsel. De generelle forhold var dog ikke i strid med forbuddet mod ”nedværdigende behandling” i FN’s torturkonvention og i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention”.

Siden da er udlændinge på tålt ophold overført til Khg. Om denne overflytning ville ændre ombudsmandens vurdering vides ikke, men det er værd at bemærke, at ombudsmanden i sin konklusion fra sit besøg på Khg. oplyser, at det har indgået som en væsentlig årsag, at han ikke har grundlag for at foretage sig yderligere, at asylmyndighederne har vurderet, at de afviste asylansøgere ikke risikerer forfølgelse i deres hjemland, et forhold der ikke gør sig gældende for dem på tålt ophold. Tilsvarende gælder det dem, hvor statsborgerskabet ikke kan fastslås og som således ikke selv er skyld i, at udrejse ikke sker.

Højesteret har i 2 sager vedr. tålt ophold i hhv 2012 og 17 fundet, at der er sket overtrædelse af Den Europæiske Menneskerets Konvention (EMRK) jfr. artikel 2 i Tillægsprotokol 4 vedr. manglende proportionalitet mellem graden og længden af frihedsberøvelse og sagens karakter. Dommene har resulteret i, at Udlændingestyrelsen (US) nu gennemgår alle sager vedr. tålt ophold mhp at vurdere, om kravet om opholdspligt skal ophæves i de enkelte sager. Den 22.3.17 var det sket i 9 tilfælde, og der var fortsat sager under behandling.

(US) oplyser, at vælger en udlænding på tålt ophold, der har fået ophævet deres opholdspligt at forlade centret, bortfalder hjemlen for styrelsen til at betale opholds- og sundhedsydelse. Dette betyder, at denne gruppe henvises til at andre betaler for dem. Det falder uden for dette notats område at belyse, hvilke muligheder der er for, at det offentlige støtter her. Ved vurderingen heraf skal det indgå, at der er tale om mennesker, hvor udrejse ikke kan finde sted, på grund af risiko for dødsstraf, tortur eller anden umenneskelig eller uværdig behandling ifølge Flygtningenævnet.

Institut for Menneskerettigheder, Amnesty og Dignity har i høringssvar i oktober 2016² vurderet, at forholdene på Khg er så indgribende, at de minder meget om en egentlig ulovlig frihedsberøvelse.

Udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg har oplyst, at regeringen var villig til at gå til kanten af konventionerne for at motivere beboerne til at rejse ud og ønskede, at tålt ophold skulle blive utåleligt. Det fremgår af aftale om en ny, stram og konsekvent udlændingepolitik (del 1) nov. 2015, at aftaleparterne har været enige om at øge brugen af frihedsberøvelse for at motivere bl.a. afviste asylansøgere til at medvirke til at fremskaffe de fornødne dokumenter. Det fremgår ikke, at opholdet skal være særligt ubehageligt udover frihedsberøvelsen.

På baggrund af ovenstående har Den Danske Helsinki komite (DHK) ønsket med dette notat at samle viden, der kan anvendes til at vurdere:

² Over udkast til forslag til lov om ændring af udlændingeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og straffeloven (stærket kontrol med udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste, herunder indførelse af underretningspligt, skærpet straf, afsoning i fodlænke og særlig adgang til varetægtsfængsling).

1. om der er tale om en sådan indskrænkning i bevægelsesfriheden på Sjælsmark og Khg, at det kan sidestilles med egentlig frihedsberøvelse, og at der dermed foreligger en konventionsstridig indskrænkning af bevægelsesfriheden i hht EMRK art. 5³

Begge institutioner modtager udlændinge som skal rejse ud, men som ikke er frihedsberøvede i hht udlændingelovens § 36 og

2. om de forhold, beboerne lever under på alle fire institutioner, må betragtes at være af en sådan karakter, at de må anses som værende umenneskelige eller nedværdigende i hht EMRK art. 3⁴ og FN's torturkonvention art. 16⁵.
3. om begrænsning i bevægelsesfriheden er i strid med EMRK 4 tillægsprotokol, art. 2 som fastslået af Højesteret i to tilfælde.

Følgende materiale har indgået i vurderingen:

- Data indhentet under besøg på Khg den 3.3.17, jfr. bilag 1
- Data indhentet under besøg på Vridsløselille, Ellebæk og Sjælsmark den 24.3.17
- Møde med Udlændingestyrelsen den 22.3.17
- Tlf. møde med Claus Birkelyng, politiets udlændingecenter den 29.3.17
- Materiale modtaget fra Folketingets ombudsmand vedr. besøg på Vridsløselille
- Folketingets ombudsmands rapport vedr. tilsynsbesøg i Center Sandholm – personer på tålt ophold afgivet 16.12.14
- Folketingets ombudsmands rapport fra tilsynsbesøg på udrejsecenter Kærshovedgård den 31. oktober 2016 afgivet den 19.4.17
- Nyhed af 19.4.17 vedr.: " Afviste asylansøgere på Kærshovedgård behandles efter reglerne"
- Uddrag af internt notat af 19.4.17 fra Ombudsmanden vedr. tilsynsbesøget på Udrejsecentret Kærshovedgård. Notatet er modtaget efter anmodning om aktindsigt.
- Skr. til Khg af 19.4.17 vedr.: Tilsynsbesøg på Udrejsecenter Kærshovedgård den 31. oktober 2016.
- Guzzardi dommen fra 1980 afsagt ved Den europæiske menneskerettighedsdomstol
- 2 Højesteretsdomme fra hhv 2012 og 17
- Kontrakt mellem udlændingestyrelsen og Kærshovedgård.

³ EMRK art. 5. Enhver har ret til frihed og personlig sikkerhed. Ingen må berøves frihed ... medmindre det sker i hht artiklens pkt. 1a-f og pkt. 25.

⁴ EMRK art 3: Forbud mod tortur. Ingen må underkastes tortur og ej heller umenneskelig eller vanærende behandling eller straf

⁵ FN Torturkonventionen art. 16 vedr. vedr. grusom, umenneskelig og nedværdigende behandling

Efter besøg på alle 4 institutioner i marts 2017 vurderer DHK, at der alene kan rejses tvivl om, der er brud på konventionerne på udrejsecentret Khg. Nedenstående redegørelse omfatter derfor hovedsagelig forholdene på Khg. Bilag 1 indeholder en detaljeret redegørelse for besøget.

2. Institutionen Vridsløselille og udlændingecentret Ellebæk

Begge institutioner modtager afviste asylansøgere, der ikke vil medvirke til udrejse, og som man frygter vil unddrage sig denne ⁶ og derfor er frihedsberøvet i hht til. udl.lovens § 36. Begge centre er lukkede institutioner og modtager samme type klientel. Kvinder og unge under 18 år modtages dog kun på Ellebæk. Ved behov er der mulighed for at overføre beboere mellem institutionerne.

Alle beboere har senest efter 3x24 timer fået deres sag behandlet i retten og fået beskikket en advokat. Ved frihedsberøvelse forelægges sagen senest 4 uger efter for retten om evt. forlængelse af frihedsberøvelsen.

Den gnsntl. opholdstid i begge institutioner er under en måned. Enkelte sidder noget længere, men aldrig over et år.

Institutionerne hører under kriminalforsorgen, og beboerne sidder på varetægtslignende vilkår, uden at sagsbehandlingen dog foregår her. Institutionernes hovedformål er at udøve den nødvendige kontrol og sikkerhed og at støtte og motivere den enkelte ved et meningsfyldt forløb med fokus på tryghed og aktiviteter.

Begge steder lægges der vægt på aktivering, og der udbetales løn for deltagelse heri.

Det oplystes, at der var generel tilfredshed med kosten, dog ønskedes det danske smørrebrød afløst af varm mad på Vridsløselille. Der var fri adgang til toastbrød. Frugt kunne købes.

Ønsket om at skabe et meningsfyldt forløb med fokus på tryghed og aktiviteter var tydeligt begge steder.

Beboerne havde tilladelse til et gratis telefonopkald om ugen og i øvrigt adgang til afdelingens telefon mod betaling. Det var ikke tilladt at have mobiltelefoner eller adgang til internet og dermed SKYPE.

Det fremgår af svar på spm i Folketinget af 21.2.17 at udgifterne til driften af f.eks. 20 pladser i Vridsløselille er ca. 5 gange så høj som udgifterne til et tilsvarende antal pladser på Ellebæk. Er der tale om 50 pladser ligger udgiften til drift pr. dag 3 gange højere på Vridsløselille end på Ellebæk. ⁷

⁶ Institutionernes målgruppe er: Udlændinge, der er administrativt udvist/afvist, der skal udsendes (ved inddragelse eller ophør af opholdstilladelse), som skal tilbageføres efter Dublinkonventionen, hvis tilstedeværelse skal fastholdes, der ikke efterkommer bestemmelse om ophold, der lægger væsentlig hindring i vejen for oplysning af sagen og der er udvist ved dom for asylrelateret kriminalitet.

⁷ Svar på spm. nr. 431 (Alm.del) af 21.2.17

Pris pr. døgn

Antal personer	20	50
Vridsløselille	6.864	3.537
Ellebæk	1.410	1.097

Det gnsntl. belæg i 2016 var 45. Økonomi er ikke DHK's anliggende, men man finder det dog rimeligt at gøre opmærksom på dette forhold, når hensynet til økonomi nævnes i forbindelse med behandlingen af denne gruppe.

DHK har ikke bemærkninger til forholdene på institutionen Vridsløselille og udlændingecentret Ellebæk. Man lægger vægt på, at opholdet på disse to institutioner sker efter en dommerkendelse med støtte af advokat, at opholdene er relativt korte, og at det på begge institutioner vægtes, at sikre udlændingenes tilstedeværelse og at holde fokus på et meningsfuldt forløb. Der skønnes ikke at være brud på EMRK art. 3 og FN's torturkonvention 16.

3. Udrejsecentrene Sjælsmark og Kærshovedgård generelt.

Fælles for centrene er, at anbringelse sker efter en beslutning i udlændingestyrelsen (US) med løbende halvårlige vurderinger om kravet om ophold skal opretholdes, medmindre forholdene tilsiger noget andet. Beslutningen er administrativ og kan ikke påklages til anden administrativ myndighed. Der er ingen domstolsprøvelse med tilknyttet advokat, som det sker for dem, der er anbragt efter udl. lovens §36 og dermed ingen retlig sikring af berettigelsen af kravet om ophold samt at der løbende tages stilling til opholdets længde. Spørgsmålet om anbringelse kan forelægges for domstolene i hht grundlovens § 63, men dette kræver midler til advokatbistand.

Udlændingestyrelsen har det overordnede ansvar for begge centre og har indgået ligelydende kontrakter med kriminalforsorgen om den daglige drift af centrene. Kriminalforsorgen har indgået kontrakt med Røde Kors om sundhedsbetjening og aktivering. Politiets nationale udlændingecenter (NUC) står for udsendelsen og sagsbehandlingen i den forbindelse.

Centrene er tænkt som sidste station inden udrejse af landet. Dette betyder, at man kun kan flyttes til andet center, hvis ens asylsag genoptages eller der rejses en straffesag. Flytning pga. dårlig adfærd, lægelig indikation eller andet tillades alene, hvis alle andre muligheder er prøvet.

Politiets nationale udlændingecenter (NUC), oplyser, at man ikke tvangsudsender til lande, der ikke vil modtage. Dette betyder, at udlændinge, der enten oplyser overfor deres ambassade, at de ikke vil rejse frivilligt eller ikke vil medvirke til at fremskaffe nødvendige rejsepapirer ikke kan udsendes, medmindre at ambassaden accepterer, hvad flere ambassader ikke gør.

Driften af udlændingecentrene sker i et samarbejde mellem US, kriminalforsorgen, Dansk Røde Kors og politiet, som der holdes regelmæssige møder imellem.

Der er på begge centre opholds- melde og underretningspligt. Strafferammen for at bryde opholds- og meldepligten er 1½ års fængsel.

4. Sjælsmark

Sjælsmark modtager 1) familier med endeligt afslag på asyl, 2) familier og enlige i Dublin-procedure⁸ og 3) familier og enlige i Åbenbart grundløs-procedure.

Centret ligger ca. en times kørsel fra København. Beboerne kan frit forlade stedet, og der går bus hver halve time.

Der tilbydes aktiviteter, men det er svært at få beboerne til at deltage. Det oplyses, at mange beboere er fraværende i dagtimerne.

Der spises i kantine. Der er ikke mulighed for selvforplejning, men børnefamilier har mulighed for at varme mælk.

Der er mulighed for personvisitationer, der benyttes ved mistanke om besiddelse af tyvekoster.

Ledelsen oplyser, at der til stadighed er 5-10 beboere, der forstyrrer roen på centret, men der er ikke nævneværdige problemer med vold mellem beboerne eller overfor personalet. Der er ikke mulighed for at blive flyttet.

Der er ansat 5 fængselsbetjente og 15 institutionsmedarbejdere. Blandt institutionsmedarbejderne er mange pædagoger og sprogligt kyndige. Der er udviklet en særlig uddannelse for institutionsmedarbejderne på fem dage, hvor der undervises i asylsystemet, flygtninges veje til DK, politiets opgaver, sagsbehandling, oprettelse af udrejsecentre, konflikthåndtering og kulturforståelse.

Der er ikke lokalt politi til stede på centret, men det kan tilkaldes.

5. Beboerne på Kærshovedgård

Kærshovedgård modtager udlændinge, med et endeligt afslag på asyl, der ikke rejser, fordi 1) de har fået tålt ophold, pga refoulementforbuddet jfr. udlændingelovens § 31 se note 1, 2) deres statsborgerskab ikke kan fastslås, 3) de nægter udrejse også selvom udrejsedatoen er overskredet, eller 4) som ikke vil medvirke til at få udstedt de nødvendige rejsedokumenter, som er en forudsætning for, at der kan ske hjemsendelse. Centret modtager både mænd og kvinder, men ikke par og børn.

Centret har 400 pladser, og den 6. april 2017 havde Khg 116 beboere, hvoraf 9 var på tålt ophold.

Centret blev åbnet den 22. marts 2016 efter at have været anvendt til fængsel indtil 3 mdr. tidligere.

⁸ Dublin-proceduren vedr. en aftale om hvilket land, der skal behandle en asylsag.

Opholdstiderne er ikke oplyst, men det forhold, at centret modtager udlændinge på tålt ophold, betyder, at opholdstiderne for nogle beboeres vedkommende kan blive flere år, uden at pågældende selv har indflydelse på opholdets længde. HR har i de to tidligere nævnte domme underkendt US under henvisning til manglende proportionalitet mellem graden og længden af frihedsberøvelsen og sagens karakter jfr. EMRK tillægsprotol 4, art. 2. Der er med disse to domme lagt en rettesnor, men det kræver flere domme, hvis praksis skal indkredses. En enkelt beboer på Khg på tålt ophold havde opholdt sig i Danmark i 28 år. Det er ikke oplyst, hvor mange år vedkommende har haft opholdspligt på et center. En anden har været kendt i landet siden 2004 og har haft skiftende perioder i centre.

På baggrund af Højesteretsdommene revurderer US alle sager om opholdspligt for udlændinge på tålt ophold. På besøgsdagen i US den 22.3.17 havde man ophævet opholdspligten i 9 sager.

Khg fører ikke statistik over sagerne, men kan oplyse, at der aktuelt er tre personer på udrejsecentret, hvor statsborgerskabet ikke kan fastslås, hvorfor udrejse ikke kan finde sted.

Siden udrejsecentrets åbning i marts 2016 er der udrejst 2. US oplyser, at mange, der anvises ophold på Khg, forsvinder inden ankomst. En situation, der kan skyldes, at udlændingen rejser ved udsigten til anbringelse på Khg eller går under jorden.

6. Vurdering af forholdene på Kærshovedgård

6. 1. Grad af frihedsberøvelse

Beboerne på Udrejsecentret er ikke frihedsberøvede. Spørgsmålet er, om de forhold, der er på Udrejsecentret, har en sådan karakter, at de må sidestilles med frihedsberøvelse.

Centret ligger i Midtjylland ca. 6 km. fra Bording og ca. 13 km fra Ikast.

Der findes ikke offentlig transport til og fra centret. Nærmeste jernbanestation ligger i Bording, og centret sørger kun for transport i forbindelse med institutionsbetinget kørsel, dvs kørsel der er nødvendig for beboerens sagsbehandling. Centret har ingen cykler, men private har over tid doneret et antal cykler til istandsættelse i et træværksted. I perioder har der været op til 3 mdr.s ventetid på en cykel.

Bortset fra dem på tålt ophold har udlændingene ikke mulighed for at få løn eller vederlag og har dermed heller ikke mulighed for at købe togbilletter. En returbillet til København koster 776 kr. Der udbetales 403 kr. hver 14 dag til udlændinge på tålt ophold.

Beboerne kom fra Sandholmløjren og kan derfor meget vel have familie eller venner i København. Ønskes disse besøgt, vil beboeren skulle gå eller cykle til Bording og herefter tilbagelægge en togtur på 3½ time til København.

Institutionen og specialafdelingerne er indhegnet. Adgang til afdelinger og stuer sker med biometrisk nøglebrik, dvs en elektronisk brik kombineret med finger aflæsning. Data i forbindelse med brug af brik bliver elektronisk overført til US. Herved kan Udlændingestyrelsen løbende

registrere alle bevægelser ind i beboernes stuer som kræver nøgle samt færden på området. US oplyser, at indhegning er sket for at beskytte beboerne.

Beboerne kan frit forlade centret. Der er ikke krav om overnatning, men udlændingen skal have centret som indkvarteringssted. Det anses først som brud på opholdspligten ved fravær på over 24 timer. Der skal dog ske underretning ved fravær fra centret i tiden 23-6. I særlige tilfælde er der mulighed for at give tilladelse til længere fravær. Muligheden for fravær er dog begrænset af Khg's isolerede beliggenhed, og at der under strafansvar stilles krav om meldepligt ved fremmøde hos centrets stedlige politi fra nogle gange om ugen til dagligt i tidsrummet kl. 9-15.

Reglerne for overnatning uden for centret er uklare for centret og dermed også for beboerne.

US har oplyst, at man i forbindelse med oplysning om opholdspligt vejleder om, at der kan søges om dispensation for opholdspligten i tilfælde af: Weekendbesøg hos herboende nærmeste familie, alvorlig sygdom i den nærmeste familie, indlæggelse på hospital eller besøg hos venner i forbindelse med højtider, fødselsdage mv. Dispensation gives efter ansøgning til US, der indhenter oplysninger om overholdelse af meldepligt. Der ses ikke mulighed for akut dispensation f.eks. i tilfælde af dødsfald i nærmeste familie, deltagelse i egnet barns fødsel o.lign som det er kendt i kriminalforsorgen. Denne manglende mulighed kan efterlade utryghed f.eks. i tilfælde af at en beboer ønsker at deltage i eget barns fødsel.

Der er fri adgang til internet og mobiltelefon og fsva mobiltelefonen under forudsætning, at man har en.

Der er ingen begrænsninger på besøg, men de besøgende vil ikke kunne komme frem, medmindre de har adgang til bil. Der er ingen overnatningsmuligheder og ingen mulighed for privathed, hvis man ikke bor på specialafdeling. Der er således i praksis ikke sikret mulighed for jævnlig kontakt til eventuel herværende familie, som det kræves i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8 vedr. retten til respekt for familielivet.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har i den såkaldte Guzzardi dom fastslået, at opholdspligt med 2 x daglig meldepligt og underretningspligt ved fravær mellem kl. 22 og 7 på en forholdsvis afsondret ø, men dog med adgang til at have familien boende, havde en sådan intensitet, at der var tale om frihedsberøvelse i art. 5's forstand.

Det må med udgangspunkt i Guzzardi-dommen vurderes, at Khg. på mange måder ligner eller er mere frihedsberøvende end de forhold, der beskrives i dommen, med krav om 1) opholdspligt og meldepligt under strafansvar for nogle daglig og 2) vanskelige adgangsforhold til Khg. - stor afstand til nærmeste offentlige transportmulighed – og for en del manglende økonomisk mulighed for betaling af billetter. Beboernes isolation forekommer således større end den beskrevne i Guzzardi-dommen og dermed stridende mod Menneskeretskonventionens art. 5.

Den 1. marts 2017 er der indført et skærpet krav til melde- opholds- og underretningspligt ved indførelse af elektronisk indberetning og meldepligt under strafansvar. Højesteret har ikke taget stilling til, hvad disse krav skal betyde for vurderingen af, om der er tale om frihedsberøvelse.

Sager om melde- og opholdspligt kan i henhold til grundlovens § 63 indbringes for retten. Dette kræver dog midler til advokatbistand, hvad disse udlændinge ikke kan forventes at have.

Derudover er der mulighed for, at sagerne prøves ved retten, hvis udlændingen tiltales for brud på melde-, underretnings- og opholdspligten.

Samlende må det konkluderes:

At det i lyset af Den Europæiske Menneskerettigheds domstols afgørelse i Guzzardi dommen foreligger overtrædelse af EMRK's afgørelse art. 5.

6. 2 Opholdets karakter

Udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg har oplyst, at regeringen er villig til at gå til kanten af konventionerne for at motivere beboerne til at rejse ud og ønskede, at tålt ophold skulle blive utåleligt. Neden for gennemgås forholdene på Khg med henblik på en vurdering af, om forholdene på Khg vurderes til at være i strid med EMRK art. 3 og Torturkonventionens art. 16, jfr. note 4 og 5.

Beboerne er indkvarteret i de oprindelige bygninger, der står, som da Khg. blev brugt som fængsel. US har møbleret centret og indrettet det i overensstemmelse med det nye formål. Der er indrettet kantine og afdelingskøkkenerne er nedlagt, ved at køkkenlåger er sømmet til for at hindre opbevaring af affald i skabene og komfurer fjernet. Køkkenvask, et køleskab og en el-kedel blev bevaret. Der blev opstillet køjesenge på de almindelige afdelinger og enkeltsenge på specialafdelingerne. Hvor der var vaskekummer på beboernes stuer, blev de afmonteret af bekymring for, at de alternativt ville blive benyttet til toiletter, og beboerne blev henvist til fælles baderum som resten af institutionens beboere.

Beboerne spiser kl. 7, 12 og 17 i kantinen og får i øvrigt ikke serveret mad. Beboerne må ikke medtage mad og service fra kantinen. Man har forgæves forsøgt at etablere en kostgruppe af beboere, der kunne drøfte kost med udbyder. Ledelsen vurderer, at spændingerne mellem beboerne er så store, at dette ikke er en mulighed. Firmaet, der leverer mad, er derfor henvist til at tilpasse maden efter efterspørgslen.

Beboerne tilbydes hvidt brød i moderat mængde og 1-2 stykker frugt om dagen, der kan medtages på afdelingerne.

En beboer på tålt ophold havde følgende meget basale ønsker til kosten, at han måtte spise, når han ville, og at han selv måtte bestemme, hvad han skulle spise. Han ønskede med andre ord selvforplejning, som han havde prøvet, da han opholdt sig i et almindeligt fængsel som afsoner.

Da Khg. fungerede som fængsel, havde de indsatte selvforplejning og stod således selv for indkøb og madlavning. Khg's leder oplyste, at hun ikke så problemer i sådan en ordning, men vurderede at hygiejnen måske kunne blive en udfordring.

Der udbetales ikke løn eller anden form for vederlag. Beboere på tålt ophold får dog 403 kr. hver 14. dag udbetalt.

Ledelsen oplyste, at det forhold, at man ikke måtte udbetale løn eller vederlag for udført arbejde gjorde det nærmest umuligt at motivere beboerne til at påtage sig vedligeholdelsesopgaver mv.

Røde Kors har ansvar for aktivering, sundhed og fritid. Ledelsen oplyser, at det er svært at motivere beboerne til at arbejde, og at man savner, at kunne udbetale løn eller vederlag til alle. Der tilbydes begrænset undervisning fortrinsvis i engelsk og adgang til terapilignende aktivering på et træværksted hvor der også repareres cykler. Der er mulighed for aktivering i kantinen med at snitte salat. Der er adgang til et par symaskiner og nyligt etableret en frisør. Aktuelt undersøges mulighederne for, at en beboer kan køre som chauffør for andre beboere. Det har ikke været muligt at få beboerne til at bistå ved institutionens vedligeholdelse. Samlende må det konkluderes, at Khg er præget af stor lediggang. Beskæftigelsesmulighederne er særdeles begrænsede, og det er kun et fåtal om nogen, der ønsker at arbejde uden løn.

Der er fjernsyn på afdelingernes fællesstuer, men ødelagte fjernsyn bliver ikke erstattet ved gentagen ødelæggelse.

Der er TV-stik på stuerne, men ikke mulighed for leje af TV. Behovet skønnes dog begrænset som følge af internetadgang. Dertil kommer, at det forhold, at beboerne ikke får løn, betyder, at de ikke vil kunne betale for leje af TV medmindre, de fik penge udefra eller var på tålt ophold.

Der er adgang til internet og private mobiltelefoner, I-pad og laptops, hvis disse haves. Der er ligeledes mulighed for adgang til pc'er med fuld internetadgang i en netcafé.

Beboerne har mulighed for besøg fra kl. 8-22 hver dag, men der er ikke særskilte besøgsrum, heller ikke hvis man bor på dobbeltstue.

Sundhedsbetjeningen vurderes som rigelig med knap 3 sygeplejersker og adgang til læge, psykiater og psykolog. Der ydes behandling efter NUS-princippet, dvs at behandlingen skal være nødvendig, uopsættelig eller smertelindrende. Dette princip gælder alle beboere, dvs også beboere på tålt ophold, der kan have meget lange ophold og både for læge- og tandlægebehandling.

Fritidsaktiviteterne er sparsomme. Eneste fritidsaktivitet er et kondirum, en lille hal og en netcafé med 10 maskiner. Adgang til biograf på centret afventer afklaring. Røde Kors har ansat en frivillighedskoordinator, der skal koordinere frivilliges tilbud. Der er ingen mulighed for fodbold på området.

Der findes to indhegnede specialafdelinger for hhv beboere på tålt ophold og beboere, som US skønner så dårlige, at de har behov for særlig støtte. Indhegningen er begrundet med beskyttelse af beboerne.

Ledelsen oplyser, at der til stadighed er ca. 10% af beboerne, der giver anledning til stor uro på centret gennem støj og hærværk i mange tilfælde som følge af stof- eller alkoholindtag. Institutionen er bemandet med institutionsmedarbejdere og fængselsbetjente. Ved ansættelse som institutionsmedarbejder kræves bestået 9. klasses afgangsprøve, og at man taler og forstår dansk. Fængselsbetjente har en 3 årig uddannelse, der er målrettet de krav og muligheder, der findes i et fængsel. Dvs at al myndighedsudøvelse er understøttet af magtmidler, som de ikke har her, da beboerne ikke er frihedsberøvede. Der er alene mulighed for magtanvendelse i hht

straffelovens regler om nødværge og nødret. Der kan ikke foretages ransagninger eller beslaglæggelser udover retsplejelovens almindelige regler, og der er ikke som i fængslerne mulighed for disciplinære reaktioner eller at flytte urolige indsatte.

Personalet deltager i et 5 dages kursus sammen med personalet på Sjælsmark jfr. afsnit 4. Indtil kursusafvikling henvises personalet til sidemandsoplæring.

Der er ingen tvivl om, at personalet gør en stor indsats, men ingen af dem er uddannede til at løse opgaven. Fængselsbetjentene skal fra 1. august 2017 rokere hvert halve år. Herved mistes løbende den erfaringsopbygning, der opnås.

Ledelsen på Khg oplyser, at US har givet afslag på at flytte urolige beboere. US oplyser, at dette er muligt, hvis alle andre muligheder er udtømte. Den særdeles vanskelige mulighed for flytning har resulteret i et utrygt miljø på centret. Politiet er til stede, men kan kun gribe ind i tilfælde af straffelovsovertrædelser eller i medfør af politiloven vedr. opretholdelse af ro og orden på offentligt område.

Trusler og vold mellem beboerne og overfor personalet indberettes til US. Oplysningerne ligger som enkeltsager og danner ikke grundlag for løbende statistik.

Samlende må det konkluderes, at institutionen er præget af stor lediggang, og at det vanskeliggør institutionens arbejde, at der ikke må udbetales løn eller vederlag til andre end gruppen på tålt ophold.

Der er begrænsede fritidsmuligheder, ikke mulighed for selv at bestemme, hvornår man vil spise og hvad, at der er tale om uuddannet personale i forhold til opgaven, at der er en tæt overvågning over ens færden, at der ikke er mulighed for privat besøg, at man regelmæssigt skal melde sig hos politiet uden mulighed for dispensation for fremmøde, ved f.eks. angst anfald som følge af tidligere kontakt til politiet.

Også beboere der kan forvente meget lange ophold tilbydes alene nødvendig, uopsættelig smertebehandling.

Derudover er institutionen præget af, at man er bange for hinanden, og i praksis ikke kan beskytte sig mod urolige elementer.

Ledelsen oplyser, at det utålelige i opholdet ligger i stedets isolerede beliggenhed, idet man fra personalets side gør alt inden for de givne rammer for at gøre opholdet så tåleligt som muligt.

Der er ingen tvivl om at Røde Kors's medarbejdere gør hvad de kan, men at mulighederne er særdeles begrænsede.

6.3 Sammenligning mellem Kærshovedgård og Sjælsmark.

Forholdene på Khg og Sjælsmark er ret forskellige.

Khg modtager kun enlige mænd og kvinder som enten ikke kan eller ikke vil rejse ud, mens gruppen på Sjælsmark modtager familier med endeligt afslag på asyl, familier og enlige i Dublin-procedure⁹ og familier og enlige i Åbenbart grundløs-procedure.

Opholdstiderne på Khg er væsentlig længere end på Sjælsmark, da man her modtager udlændinge på tålt ophold og afviste asylansøgere, der ikke vil rejse ud, hvor nogle ikke kan rejse fordi modtagerlandet ikke vil acceptere statsborgerskabet. Udlændinge på tålt ophold og afviste asylansøgere, hvis statsborgerskab ikke kan fastslås sidder i praksis på ubestemt tid, hvor nogle kan komme til at sidde i særdeles lang tid. En enkelt beboer på tålt ophold havde opholdt sig i Danmark i 28 år.

Khg's beliggenhed er væsentlig mere isoleret end Sjælsmarks. Nærmeste stationsby ligger 6 km væk, og der er ikke offentlige transportmidler til byen. Ønsker man at besøge familie eller venner i København er der efter 6 km's gåtur 3½ times togkørsel. En returbillet koster 776 kr. Udlændinge på tålt ophold får udbetalt 403 kr. hver 14 dag. Afviste asylansøgere modtager ikke løn eller vederlag og vil således kun kunne besøge pårørende, hvis disse betaler for billetten. Sjælsmark har bus uden for og en times kørsel til København. En returbillet koster 152 kr.

Opholdet og opgaven på Khg må anses for væsentligt mere belastende og krævende både for beboerne og personalet end på Sjælsmark. De to institutioner arbejder efter samme kontrakt. Der ses ikke taget højde for denne situation, bortset fra, at der er fast politi på Khg, hvor der ikke er politi til stede på Sjælsmark. Der er ikke i praksis sikret mulighed for relevant beskæftigelse og der udbetales ikke løn eller vederlag til hovedparten af beboerne, uagtet at man ved fra fængslerne, at beskæftigelse er en meget vigtig faktor for at opretholde ro på en institution. På Sjælsmark oplyses, at kun et fåtal af beboerne i praksis er der i dagtimerne, mens beboerne på Khg som udgangspunkt er på centret, da de ikke har noget sted at tage hen. Set i det lys er problemet den manglende aflønnede beskæftigelse et væsentligt større problem på Khg end på Sjælsmark.

At sikre ro og orden på en institution af denne karakter kræver et personale, der kan håndtere konflikter i grupper, kendskab til fremmede kulturer og viden om hvordan man arbejder med frustrerede, apatiske, angste, depressive og traumatiserede mennesker, der også til tider kan være aggressive. Det kan ikke forventes, at et personale, hvor eneste uddannelseskrav er en 9. klasses afgangseksamen, og det forhold at man taler og forstår dansk suppleret med et 5 dages kursus, kan løse denne opgave. Fængselsbetjente er uddannet til at arbejde med grupper under svære forhold. Men fælles for deres arbejdsituation er, at de som myndighedspersoner i fængsler har haft adgang til magtmidler og mulighed for at flytte indsatte. Muligheder der i praksis ikke findes her.

Muligheden for at fængselsbetjentene over tid tilegner sig viden og erfaring med gruppen er fjernet med beslutningen om, at fængselsbetjentene skal rokere hver ½ år.

⁹ Dublin-proceduren vedr. en aftale om hvilket land, der skal behandle en asylsag.

Politiet er til stede på Khg døgnet rundt, mens der ikke er politi på Sjælsmark. Politiets opgave er at varetage meldepligten og at gribe ind i tilfælde af uro.

7. Forholdene på Kærshovedgård set i forhold til situationen på Center Sandholm for personer på tålt ophold, da ombudsmanden aflagde tilsynsbesøg i december 2014.

Ombudsmanden gennemførte senest i september 2014 et tilsynsbesøg på Center Sandholm, hvor han oplyste, at det var hans opfattelse, at der var grund til, at de ansvarlige myndigheder mere samlet gennemtænker, i hvilket omfang det på alle punkter var nødvendigt at opretholde så belastende og begrænsende livsvilkår.

Efter ombudsmandens besøg er gruppen på tålt ophold blevet flyttet til Kærshovedgård. Den ovenstående gennemgang af forholdene og det vedhæftede bilag viser, at forholdene på Khg på flere punkter er væsentligt mere belastende og begrænsende end situationen på Center Sandholm.

Der skal her nævnes:

At muligheden for at opretholde et almindeligt familieliv er blevet betydeligt forringet pga lang transporttid og væsentligt dyrere billetter uden indtjeningsmulighed udover en mindre vederlag hver 14. dag..

At forholdene på Khg er præget af mere lediggang, end det oplystes på Center Sandholm, fordi beboerne ikke har noget sted at tage hen.

At det oplyses, at forholdene for beboerne er præget af, at ca. 10 % skaber angst og uro for andre. Man opfylder således ikke en af grundstenene i Menneskerettighederne om, at man skal være fri for angst.

At driften af centret er overdraget til Kriminalforsorgen, hvor personalet ikke er uddannet til opgaven. Dansk Røde Kors driver fortsat de bløde aktiviteter, men driften af hverdagen varetages af uuddannet personale til opgaven. Fra 1. august 2017 vil fængselspersonalet blive pålagt at rokere med et andet fængsel hvert halve år, hvorved opsparet erfaring forsvinder.

8. Vurdering og anbefalinger

8.1 Vurderinger

1. At forholdene på institutionerne Vridsløselille, Ellebæk og Sjælsmark ikke giver anledning til bemærkninger.

2. At der er risiko for, at et ophold på Khg må sidestilles med frihedsberøvelse og dermed risiko for brud på EMRK art. 5.

I vurderingen lægges der vægt på:

- Khg's isolerede beliggenhed og manglende offentlige transportmuligheder. Det er kun beboere på tålt ophold, der modtager et vederlag. Vederlaget er på 403 kr. hver 14. dag. En returbillet fra Bording til København koster 776 kr. med en rejsetid på 3½ time hver vej.
- at der er opholdspligt, der kontrolleres med en under strafansvar indført melde- og underretningspligt. Denne skærpelse gælder både for Khg og Sjælsmark, men vejer tungest på Khg, hvor gruppen med lange opholdstider sidder.
- at hele området og enkelte afdelinger er indhegnet. Der benyttes elektronisk registrering ved åbning af døre med indberetning til US. Indhegningen er begrundet med beskyttelseshensyn, men benyttes også til kontrol.
- at opholdene er tidsubestemte og kan blive meget langvarige uden, at udlændingen har nogen indflydelse på opholdets varighed eller indtryk af, hvornår kravet om ophold ophører. Der er her lagt US vurdering af en manglende udrejsemulighed til grund.
- at kravet til opholds- og meldepligt er blevet skærpet ved at der er indført elektronisk registrering og strafferammen for brud er hævet til 1½ år.

3. At man finder det betænkeligt, at ophold på Khg er en administrativ beslutning og ikke en domstolsbeslutning.

I vurderingen lægges der vægt på:

- at afgørelsen om opholdspligt på Khg er en administrativ afgørelse, der ikke kan påklages til anden administrativ myndighed. Eneste mulighed for prøvelse er domstolsprøvelse i hht grundlovens § 63, der vil kræve advokatbistand, hvad der kan være svært for beboeren at finansiere. Der vil således ikke være de retsgarantier i form af advokatbistand og domstolsprøvelse, som kræves ved anbringelse i hht udlændingelovens § 36, uagtet at opholdene kan blive særdeles lange.

4. At et ophold på Khg må anses for så belastende, at risiko for, at EMRK art. 3 vedr. umenneskelig eller vanærende behandling overskrides.

DHK ser med særlig bekymring på den gruppe, der er anbragt på centret på tålt ophold samt dem, der ikke kan udrejse fordi ingen stat vil modtage dem. Uagtet at US aktuelt gennemgår alle sager på tålt ophold, må det formodes, at der også i fremtiden vil være udlændinge på centret, der uden

egen skyld ikke kan rejse. Højesteret (HR) har i to konkrete sager lagt en rettesnor for opholdets varighed for udlændinge på tålt ophold på ca. 3 år. HR har ikke taget stilling til kortere tider.

Dertil kommer, at US ikke har hjemmel til at betale underhold og sundhedsydelser for dem på tålt ophold, der ikke opholder sig på centret. Det vil i praksis betyde, at der vil være en gruppe, der ikke har mulighed for at få betalt disse udgifter på anden vis og derfor enten henvises til at tage ophold på centret eller på gaden. Vælges centret kan opholdet blive meget langt, hvis ikke der findes en løsning.

DHK finder det kritisabelt, at tandlæge og lægebehandling alene gives efter NUS-princippet dvs når en sådan behandling skønnes nødvendig, uopsættelig og er smertelindrende. For beboere, der skal opholde sig længe på Khg skønnes en sådan behandling ikke tilstrækkelig.

Set i lyset af ovenstående finder man det kritisabelt, at der ikke er relevant beskæftigelse, at dem på tålt ophold henvises til stuer på under 10 m², at beboerne ikke selv kan bestemme, hvad de skal spise og hvornår, at der ikke ydes almindelig tandlæge- og lægehjælp til den gruppe, der uden egen skyld ikke kan rejse, samt at der ikke findes den fornødne tryghed på stedet.

Der er ingen tvivl om, at både kriminalforsorgens og Røde Kors's medarbejdere gør et stort arbejde, men det er kritisabelt, at hverken fængselsbetjente eller institutionsmedarbejdere er relevant uddannet i forhold til opgaven, og et kursus på 5 dage vurderes på ingen måde at være tilstrækkelig til at løse opgaven. Dertil kommer at kurserne ikke holdes løbende, hvorfor der kan gå tid fra ansættelse til deltagelse i et kursus. Uddannelseskrav til institutionsmedarbejderne med alene 9 års skolegang og krav om at kunne tale og forstå dansk skønnes ikke tilstrækkelig til at varetage opgaven. DHK finder det betænkeligt, at der er stillet krav om at fængselsbetjentene skal rokere hver ½ år. Derved mistes megen erfaringsopsamling.

Det er bekymrende, at det oplyses, at det ikke er muligt at motivere beboerne til at påtage sig arbejde, og at der ikke er muligt at udbetale løn eller vederlag herfor. Det er almindelig kendt at netop beskæftigelse er en vigtig faktor til at opretholde ro og orden på en institution.

8.2 anbefalinger

1. *at meddelelse af opholdspligt sker efter udlændingelovens § 36 med domstolsprøvelse og advokatbeskikkelse.*
2. *at domstolene tager stilling til om opholdspligten på udrejsecentret Kærshovedgård kan sidestilles med frihedsberøvelse, og dermed er et brud på EMRK art. 5.*
3. *at domstolene får forelagt en række sager om opholdspligt mhp indkredsning af, hvornår der foreligger konventionsstridig begrænsning af retten til bevægelsesfrihed jfr. tillægsprotokol 4 art. 2 til EMRK.*
4. *at ombudsmanden vurderer om forholdene på Udrejsecentret Kærshovedgård er et brud på EMRK art. 3 og FN's torturkonvention art. 16.*

5. *at afviste asylansøgere, der ikke kan udsendes og beboere på tålt ophold gives almindelig tandlæge og lægetilbud og ikke alene tilbud efter NUS-princippet. (Nødvendig, uopsættelig smertelindring)*
6. *at de ansvarlige myndigheder mere samlet gennemtænker, om det er nødvendigt at opretholde så belastende og begrænsende livsvilkår for alle grupper på Udrejsecentret Kærshovedgård, og herunder i særlig grad vurderer nødvendigheden af betingelserne for dem med tålt ophold, samt dem der ikke kan udsendes pga at intet land vil modtage dem.*
7. *At bemanningen på Udrejsecentret Kærshovedgård gentænkes, herunder om der er behov for mere uddannelse, og at kravet om rokade af fængselsbetjente ophæves.*
8. *at der løbende udarbejdes statistik over trusler og vold mellem beboere og overfor personale.*

Bilag til notat vedr. udlændinge og udrejsecentre i Danmark

Udrejsecentret Kærshovedgård

Den 3. marts 2017 besøgte Den danske Helsinki-komite for Menneskerettigheder ved fhv. fængselsinspektør Bodil Philip, fhv. chefanklager Arne Stevns og fhv. fængselsinspektør Hans Henrik Brøndsted Udrejsecentret Kærshovedgård.

1. Besøget på Kærshovedgård:

- Deltagelse i institutionens morgenmøde kl. 8:30, hvor institutionschef, enhedsleder, kriminalforsorgens personale, Røde Kors, politiet og sygeplejen deltog.
- Samtale med Institutionschef Anne Marie Borggaard og Institutionsleder Peter Smefttrup
- Samtale med politiet
- Frokost i kantinen med beboere, institutionsmedarbejdere, køkkenpersonale og institutionens servicemedarbejder.
- Besøg i Røde Kors' sundhedsafdeling (Afdeling D, biblioteket). Samtale med 2 sygeplejersker
- Besøg i Omsorgsafdelingen (Afdeling E/F). Samtale med 3 Røde Kors medarbejdere samt en af beboerne
- Besøg i Røde Kors' Afdeling for uddannelse, aktiviteter og frivillige. Samtale med 3 Røde Kors medarbejdere, hvoraf en var frivillighedskoordinator.
- Besøg i træværkstedet med mulighed for reparation af cykler. Samtale med Røde Kors's medarbejder på værkstedet.
- Besøg på Afdelingen for tålt ophold (Afdeling G/H)
- Besøg på en af afdelingerne for afviste asylansøgere (dobbeltstue i en tidligere flygtningebarak)

Den 22. marts 2017 besøgte Arne Stevns og Bodil Philip Udlændingestyrelsen. Notatet er suppleret med oplysninger herfra.

2. Generelt

Danmark har to udrejsecentre hhv. Kærshovedgård og Sjælsmark. Begge centre modtager udlændinge som er uønskede i Danmark. Centrene modtager ikke samme gruppe af udlændinge, hvorfor der ikke kan ske overførsel mellem centrene. Vedrørende beboergrupper henvises til notat vedr. Udlændinge- og Udrejsecentre i Danmark. afs. 4 og 5.

Det åbne statsfængsel Kærshovedgård (Khg) overgik til at være Udrejsecenter den 22. marts 2016 efter at have stået tomt i nogle få måneder. Centret ligger i Midtjylland ca. 7 km. fra Bording og ca. 13 km fra Ikast. Området er indhegnet, og adgang til området og internt på området sker ved en biometrisk nøglebrik, dvs. en elektronisk brik kombineret med finger aflæsning. Indhegning er sket i forbindelse med, at området blev udrejsecenter, og specialafdelingerne er særskilt indhegnet.

Udrejsecentret drives af Udlændingestyrelsen (US), som har indgået kontrakt med Kriminalforsorgen om leje og daglig drift af det tidligere fængsel. Kriminalforsorgen har indgået kontrakt med Dansk Røde Kors om den sundhedsmæssige betjening, aktivering af beboerne og drift af centrets omsorgsafdeling.

Nordsjællands politi – NUC, har ansvar for udsendelsen. Midt og Vestjyllands politi er fast til stede på centret.

Centret har 400 pladser.

Centret er tænkt som sidste station inden udrejse af landet. Dette betyder, at man kun kan flyttes til andet center som følge af dårlig adfærd, mistrivsel eller andet, når alt andet er prøvet eller det sker som led i en straffesag eller ens asylsag genoptages. Siden udrejsecentrets åbning i marts 2016 er der udrejst 2. Flere har fået ændret deres status til asylansøgere og er herefter flyttet til et asylcenter. Konvertering kan medføre, at ens sag bliver genoptaget og flytning til fase 2 sker, hvor udrejsecentret er fase 3¹⁰.

US oplyser, at mange, der anvises ophold på Khg aldrig møder og formentlig, er udrejst.

3. Beboerne

På besøgsdagen var der 100 mænd og 7 kvinder, alle enlige. Ledelsen oplyste, at det at have både mænd og kvinder på centret ikke havde givet anledning til problemer.

Beboerne fordelte sig med:

9 udlændinge på tålt ophold, dvs udlændinge, der er omfattet af refoulements forbuddet i udl. § 31 (manglende mulighed for udsendelse pga, risiko for dødsstraf, tortur eller anden umenneskelig eller uværdig behandling). Der foreligger ikke oplysninger om dem på tålt ophold er til fare for statens sikkerhed, er udvist efter at have begået kriminalitet i Danmark eller ikke kan få asyl efter FN's flygtningekonvention.

98 afviste asylansøgere. Der foreligger ikke oplysninger om den manglende udrejse skyldes, at den udvistes statsborgerskab ikke kan fastslås, at den udviste ikke vil medvirke til udrejse ved at nægte at rejse frivilligt eller at medvirke til fremskaffelse af udrejsepapirer. Khg oplyser, at de er bekendt med 3 sager, hvor statsborgerskabet ikke kan fastslås. Der kan være flere sager.

¹⁰ Asylprocedure: fase I: ankomst og registrering, fase II sagsbehandling, fase III hjemrejse efter endeligt afslag

Der foreligger ikke oplysninger om opholdstider på centret eller i Danmark. Det blev dog oplyst, at en enkelt iraker på tålt ophold havde opholdt sig i Danmark i 28 år, og at en afvist asylansøger havde været i Danmark siden 2004 og opholdt sig på skiftende centre med pauser.

Beboernes nationalitet kendes ikke.

4. Bygninger

Beboerne er indkvarteret i tidligere belægningsbygninger, hvoraf nogle er tidligere flygtninge barakker fra 2003, to barakker er ca. 25 år gamle. Derudover benyttes nogle få pladser i administrationsbygningen til kvinder. Der er bygget en knap færdig container by, som ikke blev besøgt.

Udlændingestyrelsen har stået for indretning af bygningerne.

Beboernes stuer fremstår, som da bygningerne blev brugt til fængsel bortset fra, at man har fjernet vaskekummerne af frygt for, at disse ville blive brugt til toilet. Afdelingerne er forsynet med vaskemaskiner og tørretumblere. Begås der hærværk mod maskinerne er der ingen reaktionsmuligheder udover evt. at forsinke reparationen en smule, så beboerne kan mærke en konsekvens af hærværket.

De fælles opholdsstuer var sparsomt møbleret og var alle forsynet med en stor fladskærm. Et enkelt sted oplystes, at fladskærmen var blevet ødelagt to gange ved hærværk, og at man nu måtte undvære.

Røde Kors oplyste, at de ved ankomst ikke havde haft møbler på deres kontorer, og at alt udstyr er skaffet fra Røde Kors genbrugsbutikker. Aktuelt er man ved at sy gardiner med bistand fra beboerne. US kunne ikke genkende denne beskrivelse og oplyste, at hvis man havde behov for møbler, kunne man henvende sig.

Som en følge af overgang til kantinebespisning var afdelingskøkkenerne blevet nedlagt ved at skabslågerne var sømmet til og håndtagene fjernet, begrundet med frygt for at skabene blev brugt til affald. Der var køleskab og køkkenvask. Et enkelt sted så vi en elkedel og derudover intet udstyr. Baderummene var fælles baderum afskærmet med badeforhæng.

5. Modtagelsen

Nye beboere modtages af politiet og afdelingsplaceres af kriminalforsorgen.

Ved placeringen har Kriminalforsorgen adgang til asylcentrenes fælles journalsystem. Ved afdelingsplaceringen indgik oplysninger om adfærdsproblemer fra tidligere ophold.

6. Adgang til omverdenen

Beboerne kan frit forlade institutionen, se dog nedenfor. Alt fravær registreres ved, at beboeren aktiverer en elektrisk dør med sin biometriske nøglebrik.

Der er WiFi som dobbeltnet på institutionen, således at der altid er et net, der virker. WiFi er dog først nu ved at blive installeret i barakbygningerne og hos Røde Kors. Når dette er etableret, vil der være mulighed for netadgang og skypeforbindelse. Der er en internetcafe, der frit kan anvendes.

Beboerne har adgang til private telefoner, tablets og laptops, og kan uhindret kommunikere med omverdenen. Dette forudsætter dog, at de har sådanne.

Beboerne har fri adgang til at få besøg i centret i tidsrummet 8-22 dagligt. Der er ikke indrettet særlige besøgsrum, heller ikke for dem, der bor på dobbeltstuer, og beboerne har ikke mulighed for at have overnattende gæster, herunder ægtefæller og børn.

Der er opsat TV-apparater i opholdsstuerne. En beboer oplyste, at de havde adgang til 5 kanaler og ønskede sig flere, herunder fodboldkanaler. Ledelsen oplyste, at institutionen abonnerer på en TV-pakke med adgang til mange kanaler, herunder også udenlandske kanaler. Institutionen udlejer ikke fjernsyn til beboerne, som tidligere til afsonerne, men det er ikke ulovligt at have privat fjernsyn. Der er TV-stik på beboernes stuer. Behovet for fjernsyn på stuerne vurderedes ikke stort, som følge af adgang til tablets og laptops, samt fælles TV på opholdsstuen.

Der er ingen offentlig transportmulighed til eller fra Kærshovedgård. Nærmeste togmulighed er i Bording 6-7 km væk, men der er ingen busforbindelse. Beboerne er derfor henvist til at gå eller cykle til byen. Centret har i dag mange cykler, der er istandsat på et værksted på centret. Enkelte beboere har egen bil parkeret lige udenfor hegnet.

Udrejsecentret har en bil, der anvendes til "institutionsbetinget" kørsel, dvs kørsel til samtaler med myndigheder o.lign. og kørsel i forbindelse med ankomst og afrejse. Der er ikke kapacitet til anden kørsel. Direktoratet for Kriminalforsorgen er aktuelt forespurgt, om der forsikringsmæssigt er mulighed for, at en beboer må køre bilen. Er det tilfældet, vil institutionen kunne tilbyde ikke-institutionsbetinget daglig transport til og fra Ikast eller Bording.

Sygeplejersken oplyste, at der var beboere, der var så dårlige, at de ikke kunne forlade centret ved egen hjælp.

7. Melde- opholds- og underretningspligt.

7.1 Meldepligt

Politiet oplyste, at de fik tilsendt lister over hvem, der skulle melde sig de enkelte dage.

Meldepligten er individuel. Man kendte ikke kriterierne for meldepligtens hyppighed, men der er forskel på kategorierne. Beboere på tålt ophold skulle som udgangspunkt melde sig dagligt, mens andre alene mandag, onsdag og fredag. Meldepligten opfyldes ved personlig aktivering af nøglebrikken hos politiet, der havde åbent fra kl. 9-15. Den elektroniske registrering indberettes automatisk til Udlændingestyrelsen.

Kravet om personlig fremmøde var absolut. En beboer nægtede at møde hos politiet pga en tidligere traumatisk oplevelse og brød således meldepligten daglig uden dog nogen sinde at forlade centret.

7.2 Opholdspligt

Opholdspligten indebærer, at beboerne skal bo på centret, og som udgangspunkt skal overnatte på dette hver nat. Udlændingen er imidlertid ikke frihedsberøvet og vil derfor også i aften- eller nattetimerne kunne opholde sig og færdes uden for centret. Det afgørende er, at udlændingen vender tilbage til centret, og centret er det sted, hvor vedkommende overnatter. Overtrædelse af opholdspligten administreres således, at overtrædelse først registreres, når udlændingen ikke har opholdt på centret i 24 timer. Har en udlænding ikke brugt sin nøglebrik i 24 timer vurderer US, om fravær synes at være et mønster og skal medføre anmeldelse til politiet.

7.3 Underretningspligt

Fra 1. marts 2017 skal en beboer underrette US, hvis han ikke ønsker at opholde sig på centret i tidsrummet 23-6. Underretningen skal betragtes som en påmindelse om, at beboerens opholdssted er centret. Underretning kan ske i porten, der er bemannet af kriminalforsorgen døgnet rundt eller telefonisk.

Ledelsen oplyste, at man først i den efterfølgende uge forventede at få kendskab til de mere præcise retningslinjer for krav til underretningspligt, der indførtes 1.3.17 og konsekvenserne af brud herpå.

7.4 Reaktion ved brud på melde-, opholds- og underretningspligt.

Det er strafbart ikke at opfylde meldepligten og dermed at bryde opholds og underretningspligten. En gang om ugen indberetter det stedlige politi til NUC (der står for udsendelserne) om og i givet fald hvornår, meldepligten ikke har været opfyldt. Ved tiltale, sendes sagen videre til Midtjyllands Politi, der behandler sagen.

8. Afdelingerne

Størsteparten af beboerne bor på almindelige afdelinger. Centret havde to specialafdelinger, en afdeling for udlændinge med et særligt omsorgsbehov og en for udlændinge på tålt ophold.

Omsorgsafdelingen modtager udlændinge med behov for sundhedsmæssig eller sociale ydelser, der ligger ud over, hvad der tildeles alle asylansøgere. US træffer afgørelse om anbringelse på omsorgsafdeling efter indstilling fra personalet.

Omsorgsafdelingen og afdelingen for beboere på tålt ophold er særskilt indhegnede. Specialafdelingerne havde enkeltværelser, mens de øvrige dobbeltværelser. Adgang til afdelingerne skete ved brug af biometrisk nøglebrik, hvor en beboer frit kunne invitere andre ind.

Beboerne kunne frit færdes på terrænet.

Røde Kors passede omsorgsafdelingen og oplyste, at der blandt beboerne var personer, der var skadede efter at have været i asylsystemet i mange år. Det oplystes, at den, der formentlig havde været længst i asylsystemet havde været der i 28 år.

Aktuelt var der 16 beboere på omsorgsafdelingen, hvoraf 4 var på tålt ophold. Tilknytningen af Røde Kors medarbejdere var højere på omsorgsafdelingen end på de almindelige afdelinger.

En beboer på tålt ophold fremviste sin stue, der fremstod som en almindelig lille fængselscelle, dog uden køleskab og vaskekumme og med et stort gammelt (privat) fjernsyn.

Det oplystes, at en 52 årig beboer på tålt ophold havde opholdt sig i landet i 18 år. Beboeren brød dagligt meldepligten, pga angst for politiet. Aktuelt modtager beboeren hjælp fra Rets Hjælpen i København. Brud på meldepligten kan betyde, at sagen forelægges retten, som i givet fald ud over bruddet vil skulle tage stilling til om opholdets varighed er et brud på proportionalitetsprincippet, der vedrører forholdet mellem indgrebet og sagens karakter.

De almindelige afdelinger var ikke særskilt indhegnede. Her besøgte en afdeling med dobbeltbelæg. En enkelt stue med en tomandskøje blev besøgt. Udover køjesengen var der næsten ingen møbler, men et heldækkende tæppe på gulvet. Om møblerne var fjernet eller aldrig har været der vides ikke.

9. Forplejning

Forplejningen varetages af en relativ ny leverandør udefra. Leverandøren er pålagt at tage hensyn til beboernes madønsker, og er langsomt ved at tilpasse sig. Institutionen har forgæves forsøgt at etablere en talsmandsordning vedr kost. Den manglende etablering begrundedes med, at beboerne var bange for hinanden.

Der serveres mad i kantinen 3 gange om dagen, kl. 7, 12 og 17. Servering sker som portionsanretninger, men kan suppleres. Tidspunkterne er fastsat efter personalets vagtplan. Det er ikke tilladt at lave mad på afdelingerne, og heller ikke muligt, se ovenfor afsnit 4. Det er ikke tilladt at bringe mad eller service fra kantinen over på afdelingerne eller at opbevare madvarer på afdelingerne. Beboerne har inden for rimelighedens grænser mulighed for at få hvidt toastbrød og et stk. frugt om dagen. Det besigtigede køleskab var tomt. Udover brødet og frugten har beboerne ikke mulighed for at spise mellem måltiderne. Bortset fra gruppen på tålt ophold har beboerne ingen penge og dermed ikke mulighed for at købe supplerende mad medmindre, de får penge udefra.

Institutionschefen oplyste, at hun ikke så problemer i at håndtere selvforplejning, men fandt at hygiejnen måske kunne blive et problem.

Der er ingen forretning eller kiosk på området. Nærmeste butik er i Bording 6-7 km væk. Det er muligt at købe cigaretter hos personalet.

En beboer på tålt ophold gav udtryk for et meget fundamentalt ønske om selv at kunne bestemme, hvornår han skulle spise, og hvad han skulle spise.

10. Aktiviteter.

Beboerne har på papiret aktivitetspligt, selv om det er vanskeligt at tale om "pligter", når der ikke findes sanktionsmuligheder. Hertil kommer, at det er svært at få udført pålagte opgaver, da der ikke udbetales løn eller anden form for vederlag eller påskønnelse.

Aktivitetspligten opfyldes ved pålæg om rengøring af eget værelse og indendørs fællesarealer, deltagelse i frivillige aktiviteter og undervisning.

Røde Kors driver et jobcenter med 3 medarbejdere. Alle nytilkomne beboere indkaldes til en samtale med Røde Kors inden for de første 7 dage om aktivering under opholdet. 1/3 var på besøgsdagen aktiveret. Der er mulighed for engelsk på niveau 1 og 2. Der arbejdes erhvervsrelateret og med motivationsfremmende faktorer. Aktuelt er man ved at lægge aktiveringen om. Røde Kors har åbnet et træværksted, med mulighed for reparation af cykler. Værkstedet fremstod som et terapiværksted. Det oplystes, at man havde modtaget et større antal brugte cykler, som beboerne fik, efter at de havde repareret dem. Det oplystes, at mulighederne var stramme, og at det f.eks. ikke var tilladt at købe en cykellås til cyklerne, da det ikke var en del af aktiveringen. Cykelproduktionen var afhængig af private donationer, hvorfor man havde oplevet op til 3 mdr.s ventetid, før en beboer kunne få en cykel til reparation. Den donerede cykel blev givet som personlig ejendom og kan tages med ved fraflytning. Ledelsen oplyste, at håndtering af fællescykler havde givet vanskeligheder, hvorfor de reparerede cykler nu blev givet til privat eje.

US oplyste, at de ikke havde stillet krav om, at indkøbt materiel skulle bruges til aktivering og stillede sig undrende overfor forbud mod cykellås.

På træværkstedet lavede man små ting til sig selv som f.eks. skohylder.

Værkstedslederen beskrev betydningen af, at beboerne fik et åndehul, hvor man kunne fokusere på noget praktisk og kunne få genoplivet tidligere kompetencer.

Der er oprettet ganske få såkaldte "praktikpladser", hvor beboeren kan komme i "praktik" i kantinen, eller i træværkstedet. Det betyder, at beboeren får mulighed for at gå til hånde de pågældende steder eller udføre rene terapilignende aktiviteter. Beboeren får ikke løn, men forpligter sig til at komme på bestemte tidspunkter. Sker der for mange svigt, skrives beboeren ud igen. Ordningen administreres fleksibelt og der er typisk venteliste til pladserne. Institutionen har to symaskiner som især kvinderne bruger til at reparere tøj på. Derudover er der som noget nyt etableret frisør og der søges om oprettelse af en chaufførstilling. Dette kræver dog særlig tilladelse pga forsikringspørgsmålet.

US oplyste, at man havde erfaringer med at beboere er chauffører, men at det kræver at beboeren har et gyldigt kørekort i Danmark.

Det oplystes, at US havde givet afslag på gennemførelse af et madlavningskursus. US afviste, at et sådan afslag var givet.

Der findes ingen "rigtig beskæftigelse" f.eks. i form af produktion eller vedligeholdelse. Alle arbejdspladser blev nedlagt i forbindelse med lukningen af fængslet Kærshovedgård. Institutionens vedligeholdelse varetages i dag af en servicemedarbejder og 2 i flexjob. Ledelsen oplyste, at man gerne så, at beboerne blev inddraget i institutionens vedligeholdelse, men at den manglende mulighed for løn har gjort, at man ikke kunne motivere beboerne for dette.

Det fremgår af en kontrakt af oktober 2016 mellem US og Kriminalforsorgen, at alle beboere skal deltage i oprydning og rengøring af egne værelser og fællesarealer samt oprydning og renholdelse af udenoms arealer. Ledelsen oplyser, at den manglende mulighed for løn og reaktionsmuligheder ved misligholdelse har betydet, at man har fundet det nødvendigt at entrere med et rengøringsfirma for at sikre en acceptabel rengøringsstandard. Institutionens serviceafdeling rydder dagligt op og fjerner affald fra udeområderne.

Der udbetales ikke løn, men beboere på tålt ophold får 403 kr. hver 14 dag. Øvrige beboere får ikke udbetalt penge. Der findes ingen muligheder for at tjene penge ved arbejde.

Ledelsen oplyste, at hvis der var mulighed for at udbetalte løn eller et mindre vederlag til beboerne, ville man kunne honorere udført arbejde og have mulighed for at kræve erstatning i forbindelse med hærværk.

Røde Kors oplyste, at der var en vis interesse for at deltage i frivillige aktiviteter. Det oplystes, at mange beboere først stod op midt på dagen, hvorfor tilbuddene ikke blev brugt i tilstrækkeligt omfang. Aktuelt arbejdes der med at lægge nogle attraktive aktiviteter om formiddagen i håb om, at dette mønster ville ændre sig.

Røde Kors havde mulighed for at udlevere gratis tøj fra deres genbrugsbutikker.

11. Sundhedsplejen

Røde Kors varetager den sundhedsmæssige betjening. Sygeplejenormeringen er en sygeplejerske pr. 200 beboere. Der var ansat 2 fuldtidssygeplejersker og en 32-timers sygeplejerske, der passede omsorgsafdelingen. Der er læge en gang om ugen og psykiater en gang om måneden. Henvvisning til læge og psykiater sker efter sygeplejerskens vurdering, og der er mulighed for henvisning til psykolog uden for centret.

Sygeplejen tilbød nødvendig, uopsættelig og smertelindrende behandling. Sygeplejen vurderede, at adgangen til sundhedssystemet er bedre end for almindelige borgere. Det oplystes dog, at mange beboere ikke fik løn og derfor ikke havde mulighed for at købe mindre ting som f.eks. strepsils.

Ved behov kan Udlændingestyrelsen tildele en beboer en støtteperson i nogle timer om dagen. Aktuelt havde en beboer en støtteperson i 6 timer dagligt.

12. Fritid

Røde Kors havde en frivilligkoordinator, der på besøgsdagen havde kontrakt med 12 frivillige fra lokalområdet. De frivillige starter i marts en kvindeklub, der skal mødes en gang om ugen og en ugentlig cafe. Der var ønske om tilknytning af flere frivillige mhp på udvidelse af aktivitetsmængden.

Beboerne kan principielt benytte lokalområdets fritidstilbud i form af adgang til områdets sportsklubber og en nærliggende fiskesø. I praksis begrænses mulighederne dog af økonomien. Røde Kors har arrangeret enkelte fisketure.

Centret har en nyåbnet kondi-afdeling. Derudover findes en biograf, der aktuelt ikke er i brug, i det man afventer tilladelse fra US om at etablere en brandudgang.

US oplyste, at de ikke kendte en sådan ansøgning. Ledelsen har efterfølgende oplyst, at den manglende brug af biografen skyldes behov for ombygning for at hindre direkte adgang til sygeplejen, hvor der opbevares medicin.

Røde Kors råder over enkelte pc'ere med netadgang, som beboerne vil kunne anvende.

Enkelte beboere har egen bil og tager en gang imellem en gruppe med til den nærmeste by.

Røde Kors oplyste, at man gerne lejlighedsvis ville køre beboerne ture i området, men afventer svar fra Udlændingestyrelsen om mulig overtagelse af en af Sandholmslejrens biler. US oplyste, at man ikke havde modtaget en sådan ansøgning.

Både ledelse og Røde Kors så meget gerne, at man fik en bil, der kunne anvendes til kørsel af beboerne. Det vurderedes, at en beboer på tålt ophold kunne være chauffør. US oplyste, at man havde erfaring med, at beboere var chauffører, men at det krævede, at de havde et godkendt kørekort.

13. Sikkerhed og orden.

En husorden er under revision, da man ønsker ens regler for Sjælsmark og Kærshovedgård. Husordenen kan være svær at håndhæve, da centret ingen reaktionsmuligheder har ved brud.

Adgang til afdelingerne, herunder specialafdelinger og beboernes stuer, sker ved brug af den biometriske nøglebrik. Man kan dog ikke forhindre, at en beboer lukker andre beboere ind.

Ledelsen oplyste, at der til stadighed var ca. 10% af beboerne, der ødelagde det for de andre og at der ikke var mulighed for at flytte beboerne, da Kærshovedgård var sidste station. US oplyste, at der i helt særlige situationer var mulighed for flytning, hvis alle andre muligheder var udtømte.

Der bliver ikke ved placering på centret taget hensyn til, at der kunne være beboere, der var bange for hinanden. Konkret nævntes to brødre, der var så bange for nogle af de andre beboere, at de blev mandsopdækket af lejet vagtpersonale døgnet rundt. Trods den dyre foranstaltning, og at en

læge havde anbefalet en flytning i en kortere periode, valgte man ikke at flytte brødrene. Det oplystes, at den etablerede vagtordning havde løst problemet.

Beruselse var et stort problem. Særlig en afdeling var belastet af støj og hærværk.

Trusler og vold blev indberettet til US, og man orienterede, hvis sagerne var anmeldt til politiet. Indberetning sker efter de samme retningslinjer som kriminalforsorgen anvender og giver herved mulighed for sammenligning, hvis ønsket.

US oplyser, at man følger med i indberetningerne, men ikke fører en statistik over disse.

Man må gerne visitere lokalerne, men man ved ikke, hvad der skal visiteres efter. Der findes ingen vejledning. Udover ulovlige genstande som for eksempel knive og våben er det uklart, hvad der er tilladt.

Man må ikke personvisitere beboerne.

Ved uro kontaktes politiet, der er til stede på centret hele døgnet.

14. Personale

Kriminalforsorgens daglige ledelse varetages af enhedschef Peter Smelftrup der refererer til institutionschef Anne Marie Borggaard, der også er chef for statsfængslet Midtjylland (Nr. Snede). Enhedschefen blev ansat for 2 måneder siden og har tidl. arbejdet indenfor militæret.

Personalet er ansat af hhv kriminalforsorgen, Røde Kors og Politiet. Det lokale personale refererer til hhv. Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dansk Røde Kors og NUC. Der afholdes kvartalsvise møder mellem US, Direktoratet for Kriminalforsorgen og institutionscheferne på hhv Khg og Sjælsmark. Derudover holdes der regelmæssige driftsmøder med Khg, det stedlige politi og udlændingepolitiet samt Røde Kors efter behov. Endelig holdes der løbende møder på teknisk plan.

Til varetagelse af den daglige drift har:

Kriminalforsorgen ansat:

- Fængselsbetjente. Der må efter ordre fra Direktoratet for Kriminalforsorgen maksimalt være 3 betjente på tjeneste ad gangen, og disse skal fra 1. august 2017 rokere med betjente fra Nr. Snede hver 6 måned. Begrænsningen skulle angiveligt skyldes mangel på fængselsbetjente generelt i kriminalforsorgen, og rokeringen skulle angiveligt være begrundet i et ønske om, at betjentene opretholder deres fængselsmæssige kunnen.
- Institutionsmedarbejdere. En institutionsmedarbejder skal have bestået 9. klasses afgangseksamen og kunne tale og forstå dansk. Der stilles ikke andre uddannelsesmæssige krav. Det er tanken, at de skal gennemgå et kort kursus, bl.a. i konflikthåndtering og kulturforskelle, og i øvrigt uddannes via sidemandsoplæring. Der er p.t. ansat 5 institutionsmedarbejdere, hvoraf de 2 er pensionerede fængselsbetjente. En

institutionsmedarbejder oplyste, at hun var tidligere arbejdsløs tekstilarbejder og havde fået nogle få dages sidemandsoplæring, men ingen egentlig uddannelse.

Ledelsen oplyste, at der ved valg af institutionsmedarbejdere var blevet lagt vægt på robusthed.

- Kantinemedarbejdere til servering samt tilberedning af grøn salat (maden i øvrigt leveres udefra).
- Medarbejdere på depotet.
- En udlånt værkmester fra Midt Jyllands Fængsel, der tidligere havde arbejdet på Kærshovedgård og som nu varetager jobbet som servicemedarbejder (en slags viceværtfunktion) sammen med 2 flexjobbere.
- Et rengøringsfirma, der med faste mellemrum rengør fællesarealerne.

Røde Kors ansat:

- Røde Kors står for bemanning af omsorgsafdelingen (3 personer), aktivering af beboerne ved beskæftigelse eller uddannelse (3 personer), sundhedsbetjening (2 med 37 timer og 1 med 32 timer) og en til koordinering af frivillige udefra.

Dansk Flygtningehjælp.

- En til to gange om måneden besøger en medarbejder centret med henblik på hjælp til beboerne, bl.a. vejledning om mulighederne for at få forelagt sagen for flygtningenævnet, indbragt den for retten eller hjælp i forbindelse med hjemsendelse.

Politiet

- Politiet har kontorer i en af bygningerne på centret. På besøgsdagen var der to fra det lokale politi til stede.

Det virker umiddelbart bekymrende, at kriminalforsorgens daglige drift til en vis grad varetages af uuddannet personale, som institutionsmedarbejderne reelt er, og om kort tid også af skiftende fængselspersonale. Når rokeringsordningen træder i kraft, vil det faste personale hurtigt komme til at bestå af institutionsmedarbejderne. Den daglige drift kræver stor viden om omgang med sårbare mennesker i pressede situationer, viden om fremmede kulturer, stor tålmodighed af personalet og evne til at "tale konflikter ned". I vurderingen bør også indgå, at nogle af beboerne er på tålt ophold, og derfor kan have ganske lange ophold. Centret har ikke de samme magtmidler som findes i fængslerne, og der er ikke mulighed for at flytte eller isolere urostifterne. Det er personalets opgave, at håndtere angste, aggressive, traumatiserede mennesker i et fællesskab præget af ledighed.

Det er betryggende, at politiet er til stede døgnet rundt, men hjælp herfra gives kun, hvor der er tale om straffelovsovertrædelser eller overtrædelse af politiloven om opretholdelse af ro og orden på offentligt område. Politiet deltager ikke i opretholdelsen af ro og orden i den daglige drift af mere disciplinær karakter som f.eks. problemer med rengøring, at ting medbringes fra kantinen o.lign.

På grund af de belastende arbejdsforhold er der fast (gruppe)supervision en gang om måneden, ligesom supervisoren også kan gives til individuelle samtaler ugentligt.

Der er ikke tolke i institutionen. Er der behov for tolk, kan der med accept benyttes en medbeboer, telefonisk tolkeservice eller der kan sendes bud efter en tolk. Normalt er der dog ikke behov for tolk.

Ledelsen vurderer, at der er behov for en egentlig socialfaglig medarbejder. Et ønske, der søges imødekommet i den kommende kontrakt med Udlændinge Styrelsen.